

POSTANOWIENIE

Dnia 29 października 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Karol Weitz

w sprawie z wniosku "C." Sp. z o.o. w B.
przy uczestnictwie W.K.
o ustanowienie drogi koniecznej,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 29 października 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika postępowania
od postanowienia Sądu Okręgowego w G.
z dnia 24 lipca 2018 r., sygn. akt III Ca [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być wobec tego osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W niniejszej sprawie nie zachodzą przesłanki przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej od postanowienia Sądu Okręgowego w G. z dnia 24 lipca 2018 r. Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej, na wystąpienie istotnego zagadnienia prawnego oraz na potrzebę wykładni art. 145 k.c. jako budzącego poważne wątpliwości i wywołującego rozbieżności w orzecznictwie sądów.

Konstrukcja skargi kasacyjnej skarżącego wskazuje na to, że nie odróżnia on przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania i podstaw kasacyjnych. W związku z tym należy wskazać, że zgodnie z art. 398⁴ § 1 pkt 2) k.p.c., skarga kasacyjna powinna zawierać przytoczenie podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienie, a zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c. – również wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania i jego uzasadnienie. Każde z tych wymagań ma charakter odrębny; ich dochowanie przez skarżącego podlega wobec tego oddzielnemu badaniu. Rozwiązanie to, którego formalnym potwierdzeniem jest uregulowanie obu wymagań w odrębnych jednostkach redakcyjnych, związane jest z tym, że w postępowaniu kasacyjnym spełniają one odmienną funkcję. Konieczność przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia obejmuje wskazanie przez skarżącego, jakiego rodzaju naruszenia prawa zarzuca zaskarżonemu orzeczeniu, i podanie argumentacji mającej wykazać istnienie tych naruszeń. Z kolei wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnienie obejmuje wskazanie przyczyn, dla których Sąd Najwyższy powinien rozpoznać skargę, i przedstawienie motywacji mającej potwierdzać istnienie tych przyczyn. Oznacza to, że wskazanie przyczyn kasacyjnych i ich uzasadnienia nie może zastąpić wskazania podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, i na odwrót – wskazanie podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia nie może zastąpić wskazania przyczyn kasacyjnych i ich uzasadnienia (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52, z dnia 24 kwietnia 2002 r., III CK 70/02, nie publ., z dnia 2 grudnia 2003 r., II UZ 101/03, nie publ., z dnia 23 czerwca 2015 r., II CSK 756/14, nie publ.).

Skarżący, składając skargę kasacyjną, jakkolwiek sformułował formalnie wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej (składając w tym zakresie odrębne pismo procesowe), w istocie nie wziął pod uwagę odmienności funkcji powołania przyczyn

kasacyjnych i ich uzasadnienia oraz powołania podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Treść sformułowanego przez niego wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazuje na to, że w rzeczywistości podanie przyczyn kasacyjnych i ich uzasadnienia w przeważającej mierze utożsamiał on z powołaniem podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Wynika to nie tylko z faktu, że podanie przyczyn kasacyjnych i ich uzasadnienia pozostaje w dużej mierze powtórzeniem podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, ale także z tego, że skarżący odnosząc się do przyczyn kasacyjnych i ich uzasadnienia zawarł we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania niemal wyłącznie wywody właściwe dla przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia.

Odnosząc się do poszczególnych powołanych przez skarżącego przyczyn kasacyjnych podkreślić należy, że w judykaturze Sądu Najwyższego wyjaśniono, że przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej oznacza, iż dla przeciętnego prawnika podstawy wskazane w skardze *prima facie* zasługują na uwzględnienie. Sytuacja taka w szczególności istnieje wtedy, gdy bez wątplenia wystąpiły uchybienia, na które powołuje się skarżący, lub gdy jest pewne, że miały one wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia albo podniesione zarzuty oczywiście uzasadniają wniesiony środek zaskarżenia. Pamiętać przy tym trzeba, że oczywiste jest to, co jest widoczne bez potrzeby głębszej analizy, czy przeprowadzenia dłuższych badań lub dociekań. Skarżący musi wobec tego wykazać, że orzeczenie zapadło z oczywistym, rażącym naruszeniem przepisów prawa lub podstawowych zasad obowiązujących w praworządnym państwie, widocznym na pierwszy rzut oka, bez konieczności przeprowadzenia bardziej szczegółowej analizy (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 18 czerwca 2008 r., III CSK 110/08, nie publ., z dnia 18 września 2012 r., II CSK 179/12, nie publ. i z dnia 13 marca 2017 r., I CSK 596/16, nie publ.). Powołując się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej należy wykazać, że popełnione przy ferowaniu zaskarżonego orzeczenia uchybienia w zakresie stosowania prawa miały charakter kwalifikowany i nie podlegały różnym ocenom, były więc dostrzegalne w sposób oczywisty dla przeciętnego prawnika (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000, V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52, i z dnia z 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, nr 10, poz. 156).

Bliższa analiza uzasadnienia wniosku o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej nie pozwala przyjąć, by była ona – w powyższym rozumieniu – oczywiście uzasadniona. Skarżący nie wykazał, że zastosowanie powołanych w skardze kasacyjnej przepisów prawa, których naruszenie w jego ocenie ma skutkować oczywistą zasadnością skargi, było – w okolicznościach sprawy ustalonych przez Sądy obu instancji – oczywiście błędne lub doprowadziło do tego, że zaskarżone postanowienie jest oczywiście nieprawidłowe.

Po pierwsze, skarżący nie sformułował odrębnego wywodu wskazującego na to, że skarga kasacyjna miałaby być oczywiście uzasadniona. Powołał się na tę przyczynę kasacyjną w sposób ogólny, nie podał zaś konkretnych argumentów, które miałyby świadczyć o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Za podanie takich argumentów nie można uznać twierdzeń skarżącego o naruszeniach prawa, które przedstawił, a które – jak wskazano – bardziej właściwe są dla powołania podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia.

Po drugie, spośród czterech zarzutów naruszenia przepisów postępowania, tj. zarzutów naruszenia art. 328 § 2, art. 233 § 1 w związku z art. 328 § 2, art. 316 § 1 i art. 382 k.p.c., trzy pierwsze są sformułowane nieprawidłowo, gdyż skarżący nie powiązał ich z odpowiednimi przepisami o postępowaniu odwoławczym, wobec czego zarzuty te w sposób oczywisty nie mogłyby odnieść skutku (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2015 r., III CSK 153/14, OSNC 2016, Nr 1, poz. 14, i z dnia 2 lutego 2018 r., II CSK 287/17, nie publ.).

Po trzecie, zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. jest niedopuszczalny, ponieważ skarga kasacyjna nie może być oparta na zarzutach dotyczących oceny dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c.).

Istotność zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) konkretyzuje się w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa lub znaczenie precedensowe dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Zgodnie z utrwalonym poglądem orzecznictwa, przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia prawnego polega na sformułowaniu tego zagadnienia i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi przy tym

chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11 i z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151). Potrzeba wykładni przepisów prawa budzących wątpliwości i wywołujących rozbieżności w orzecznictwie (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.), zgodnie z utrwalonym poglądem judykatury, oznacza z kolei sytuację, w której w sprawie występuje kwestia o niejasnym charakterze, będąca źródłem istotnych wątpliwości lub różnic zdań w orzecznictwie, mająca znaczenie dla oceny dochodzonego roszczenia (tak Sąd Najwyższy w postanowieniach: z dnia 26 czerwca 2015 r., III CSK 77/15, nie publ. oraz z dnia 20 listopada 2015 r., III CSK 269/15, nie publ.).

W skardze kasacyjnej ograniczono się do sformułowania twierdzenia o wystąpieniu bliżej niesprecyzowanego zagadnienia prawnego oraz twierdzenia o potrzebie wykładni art. 145 k.c., lecz nie zawarto rozwinięcia tych twierdzeń i nie przeprowadzono w tym zakresie analizy prawnej. W uzasadnieniu skargi zabrakło rozważań odnoszących się do przyczyn kasacyjnych określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1) i 2) k.p.c. Ogólność i chaotyczność wyводу oraz brak rozwinięcia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania uniemożliwiają weryfikację, w jakim zakresie wiąże się on, w intencji skarżącego, ze wskazanymi przesłankami przedsądu kasacyjnego.

Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę kasacyjną, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia, wnoszonym i rozpoznawanym nie tylko w interesie skarżącego, ale przede wszystkim w interesie publicznym (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2014 r., I CSK 510/13, nie publ.). Nie jest rolą Sądu Najwyższego poszukiwanie okoliczności lub domyślanie się na podstawie uzasadnienia wniosku, które z nich uzasadniałyby przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (por.: postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 9 czerwca 2008 r., sygn. akt II UK 38/08, nie publ.; z dnia 14 grudnia 2004 r., sygn. akt II CZ 142/04, nie publ.).

Z tych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 w związku z art. 13 § 2 k.p.c.

as]

aj